

FOTÓ: HAVAS ESZTER

Fejből mondok meséket

Lovranits Júlia Villővel beszélget Izsó Zita–Ayhan Gökhan

Több helyen – interjúban, cikkekben, tudósításokban – úgy szerepel, hogy író, mesemondó, környezeti nevelő. Hogy egészíti ki, segíti egymást a három fogalom, inspirálhatja-e például a környezeti nevelő a mesemondót?

Nem szeretem igazán a „környezeti nevelő” kifejezést, inkább azt mondanám, „természet megszerettető” vagyok, abba pedig mindez könnyedén, minden magyarázat nélkül belefér. Nem árulok el nagy titkot azzal, ha azt mondom: az írás, a mese is lehetnek a természet megismertetésének, megszerettetésének az eszközei. Rengeteg olyan népmese létezik, amiben valódi természeti megfigyelések szerepelnek, tűnnek fel, és az általam írt meséknek is stabil háttérvilágot ad az erdő, a csipkebogyós domboldal vagy egy pillangós rét, amit ismerek és írok róla.

Emlékszik az első, Önnek olvasott mesékre? Valamint arra az időszakra, amikor egyértelművé vált, hogy nincs mese: egyben mesemondó és meseíró lesz, a kettő együtt teszi

majd ki a hivatását? Hogy látja, egyikből következik a másik?

Be kell vallanom: először nem olvastak nekem, hanem fejből mondtak meséket számomra, s ezt a jó szokást én is átvettem, elsajátítottam, én is fejből mesélek a gyerekeknek. Anyukám és apukám is sok izgalmas és nagyszerű, a figyelmemet lekötő mesét talált ki egészen kicsi koromban a szórakoztatásomra. Anyuval a legkedvesebb történetünk épp az volt, amit együtt szőttünk-fontunk, még hozzá egy boszorkányos mese, s ami később az első meseregényem, a *Lea és a viharbanyák* ihletőjéül szolgált. Ezekbe a mesélésekbe én is bekapcsolódtam, s egyhamar világossá vált, hogy otthon érzem magam a fantázia birodalmában, ami elengedhetetlen az íráshoz, meséléshez.

Tapasztalatai szerint nyitottak még a gyerekek a tündérekre, manókra, a láthatatlan, nehezen körülírható lényekre, a lassan hömpölygő történetekre, csodákra, mítoszokra? A dolgok eszméletlen ütemben történő felgyorsulása, a világ átrendeződése az ennyire mágikus te-

remtményeknek és a mágiának nem árthat?

Éppen ebben a felgyorsult világban fontos, hogy a gyerekek ne felejtessenek el lelassulni, odafigyelni az apró tündérekre és természeti lényekre. Különben abba a hibába esnek, hogy a saját gyerekkoruk, belső, varázslatos világuk mellett rohannak el. Ebben tud a segítségükre sietni egy felnőtt, egy „természet megszerettető”.

A meseolvasás előnyeit manapság sem győzik ecsetelni az ezzel foglalkozó szakemberek és pedagógusok. Másképp kell mostanság mesét olvasni, mint ezelőtt húsz-harminc évvel korábban? Nehezebb lekötni a mostani gyerekek figyelmét? Milyen praktikákat vet be?

Ahogy korábban már említést tettem róla, nem olvasom a meséket, hanem egyszerűen, magától értetődő természetességgel a fantáziámra bízom magam, mindegyiket fejből mondom. Így lehetőségem van folyamatos szemkontaktusra, közös mozgásos játékra a foglalkozások ideje alatt, ami, mondanom sem kell, nagyon

fontos és hasznos. Ha a szülő érez magában elég bátorságot, nyugodtan kipróbálhatja, a gyermek garantáltan élvezni fogja az anyukája vagy apukája kitalálta mesét.

A Madártani Intézet munkatársa. Többször hallani arról, hogy a klímaváltozás miatt a madarak is eltűnhetnek és ebből nem kis problémája származhat az embernek. Hogy látja, a gyerekek fogékonyak a természet iránt? Milyen módszerekkel lehetne könnyedén ránevelni őket a természet szeretetére és tiszteletére?

Helyesbítenék: a Madártani Intézet állami intézmény volt, és sajnos az a helyzet, hogy már születésem előtt megszűnt. Én a Magyar Madártani Egyesületnél dolgoztam hat évig, az idei tanévtől kiváltam és hat év tapasztalatával felvértezve megszerveztem és önállóan elindítottam a saját gyerekfoglalkozásaimat. *Játékos Természet* címmel tartok benti és terepi foglalkozásokat óvodák, könyvtárak megrendelésére. A természet megszerettetésének szerintem nagyon fontos eszköze, hogy a gyerek maga is kijusson a természetbe, megszeresse és ne idegenkedjen tőle. Jó, ha a gyermekek hamar tudomásul veszik és megszokják, hogy van olyan, hogy hideg, van olyan, hogy eső, és nem félnek, nem riadnak meg tőlük. Tudja megélni a pillanatot a gyerek, például olyan helyzetekben is, amikor a Népligetben a bokor alatt váratlanul megpillant egy vörösbeget. Az a probléma, hogy elfelejtettük a természet tiszteletét, a varázslat, a megtiszteltetés megélését. Fontos, hogy akár húsz gyermeket is tudjunk úgy lecsendesíteni, hogy megtudják figyelni a mókust, a gyíkot és az egyéb állatokat.

FOTÓ: HAVAS ESZTER

Persze erre fel kell készülni, hogy mire kikerül terepre a csoport, már tudja és értse, hogy mit lát. És lehetőséget kell adni hangoskodásra, futkározásra is a szabadban és a teremben egyaránt.

Egy szörnyen forró nyár van mögöttünk és még mindig a klímaváltozást tagadó Donald Trump az Amerikai Egyesült Államok elnöke, arról nem is beszélve, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátása terén sem számolhatunk be pozitív fejleményekről. Meseíróként, természet megszerettetőként van még Önben remény, hogy jó irányba változhat a helyzet? Ez a mese is jól érhet véget?

Csak úgy tud az ember megmaradni a természetvédelmi pályán, ha megingathatatlanul hisz a dolgok jóra fordulásában. Ezen a pályán az optimizmus kötelező.

A *tündérkapu titka* című, 2017-ben megjelent mesekönyve nagy népszerűsége miatt. A most decemberben megjelenő *Lívió karácsonyi kalandjai* milyen meglepetéseket tartogatnak, építkezik-e az eddigiekből, vagy egy egészen új motívumrendszert képzelünk el?

Aki olvasta *A tündérkapu titkát*, annak régi ismerőse Gilice sárkány. Gilice viszont először egy kisfiú, Lívió kedvéért kapott mesés kalandokat. Most a család engedélyével közreadom a Lívió születésnapjára, karácsonyokra írt meséimet is, amiben az olvasók kicsit többet megtudhatnak a sárkányról és kedves barátjáról.

Ahogy már utaltam rá korábban, a gyerekek bizonyos életkorban szívesen hallgatnak direkt számukra kitalált meséket, akár olyat, amiben ők maguk is szerepelnek. Én is írtam már ilyen valakinek egy egész csokorral.

Az egyik kedves egykori osztálytársam kisfiáról van szó. Kiderült, a kisfiú mindennél jobban szereti a könyveket. Felajánlottam neki, ha megmondja, mi a kedvenc állata, írok róla egy mesét. Egyszer csak nagy meglepetésemre kaptam egy üzenetet: Lívió kedvenc állata egy fehér sárkány, akit Gilicének hívnak. (Nem ám csak úgy cica, vagy kutya, hanem egy sárkány!) És azóta születnek a mesék Gilicéről és Lívióról, amiket most megismerhetnek az olvasók is, és merem remélni, hogy örömeiket lelik majd bennük.